

Barn - Palliasjon, smerte- og symptomlindring

D50270

Utgave:
1.02

Gjelder fra:
09.03.2023

Side 1 av 3

Hensikt og omfang

- Sikre best mulig livskvalitet for barnet/ungdommen og familien gjennom hele sykdomsforløpet, også når livet går mot slutten.
- Riktig smerte- og symptomlindring er viktig for å redusere totalbelastningen for barnet og familien
- Palliativ behandling inkluderer ivaretagelse av sosiale, psykologiske, somatiske og eksistensielle behov, bekymringer og utfordringer for hele familien
- Gjelder barn og ungdom 0 – 18 år

Ansvar/målgruppe

- Helsepersonell

Handling

Symptomlindring

- Symptomlindring er tverrfaglig og helhetlig, med kombinasjon av medikamentell og ikke-medikamentell behandling og tilnærming. Dette er i tråd med en biopsykososial forståelsesmodell som tar hensyn til helhet ved å vektlegge både biologiske, psykologiske og sosiale forhold.
- Fysiske, psykiske og åndelige aspekter må ses samlet og helhetlig gjennom tverrfaglig tilnærming. Symptomlindring er ofte legemiddelbasert, men alltid samtidig med helhetlige tiltak for lindring. Det tverrfaglige teamet må samhandle tett for å optimalisere lindring, pleie og behandling.

Ikke-medikamentell smerte- og symptomlindring

Følg Kap. 7; [Palliasjon til barn og unge, nasjonal faglig retningslinje](#) (1)

- Avledning
- Narrativer
- PC-spill og musikk
- Avspenning
- Pusteteknikker
- Eksternaliseringsteknikker
- Hypnoterapi

Medikamentell smerte- og symptomlindring

Medikamentskrin for symptomlindring hos barn i livets slutfase (2)

Utstyr	Legemidler
• Alkohol swab 8stk • Luerlock propp 4stk • Sub-q set (subkutan kanyle) 4stk • Opptrekkskanyle (grønn) 16stk • Tegaderm (eller lignende) 4stk • 5 ml sprøyte 5stk • 2 ml sprøyte 8stk • 1 ml sprøyte 12stk	• Morfin 10 mg/ml 10 ml x 1 hgl • Midazolam 1 mg/ml 5 ml x 6 amp • Ondansetron 2 mg/ml 4ml x 10 amp • Robinul® (glykopyrron) 0,2 mg/ml 1 ml x 4 amp • Andre aktuelle medikamenter

Smerter

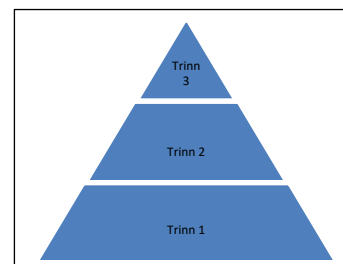
- Barns smerter fører også til belastning for de foresatte som kan vare lenge etter sykehusoppholdet (3)
- Fysisk smerte kan blant annet beskrives som nociceptiv smerte, neurogen smerte, visceral smerte og emosjonell og eksistensiell smerte. Den kan behandles med ikke-farmakologiske tiltak og med medikamenter (4).
- Se [Barn - Palliasjon, kartlegging og dokumentasjon](#).

Trinn 1

- Paracetamol/Perfalgan
- Ev. NSAIDS

Trinn 2

- Ev. trinn 1 + opioider peroralt eller parenteralt
- Morfin (morfin, dolcontin)
- Oxykodon
- Fentanyl
- Metadon

Trinn 3:

- Invasive teknikker; lokale og regionale blokader

Tilleggsmedikamenter

- Antidepressiva
- Antikonvulsiva
- Steroider
- Depotsmertepaster som durogesic og fentanyl egner seg bedre i en stabil smertesituasjon enn i en svingende og raskt progredierende
- CADD pumper kan brukes parenteralt med både s.c. og i.v. tilgang. Det er begrensninger i infusjonshastighet ved s.c. infusjon ut fra vevets toleranse til opptak. Følg [CADD pumpe - Doseringsskjema](#).
- Titrering av smertebehandling med opioider gjøres på bakgrunn av forrige døgns behov. Ved behov for behandling av gjennombruddssmerter økes basal smertebehandling ut fra summen av basaldosen og tilleggsdosene og en vurderer å øke også denne summen med f.eks. 20%.
- Gjennombruddssmerter behandles med behovsmedikasjon på 1/6 - 1/8 av døgndosen. Ved behov for akutt smertelindring velges andre behovs-

Utgave: 1.02	Barn - Palliasjon, smerte- og symptomlindring	D50270 Side 3 av 3
-----------------	--	-----------------------

forordninger. Vurder naloxon per os for å begrense opioidutløst forstoppelse (5,6). Ved neuropatisk smerte kan barnet ha nytte av andre medikamenter.

Kvalme

- Vurder om årsaken kan være medikamentbivirkninger, grunnsykdom, forstoppelse, gastritt, gastroøsofagal refluks, ernæringsrelatert eller basert på engstelse og uro. (6,7).

Engstelse og uro

- Aktuelle medikamenter kan være klonidin og benzodiazepiner, men ikke-medikamentelle tiltak skal alltid ligge som grunnlag.

Åndenød

- Det er viktig med god smertelindrende og angstdempende behandling. Morfin er førstevalg med tillegg av benzodiazepiner.
- I livets slutfase er glycopyrrolate (Robinul) aktuelt
- Ved utskrivelse til hjemmet for planlagt hjemmedød må pleiepersonalet og de foresatte være tryggest mulig i de aktuelle tiltakene. Da er det aktuelt med ferdig doserte medikamenter, se [Medikamentskrin for symptomlindring hos barn i livets slutfase \(2\)](#)

Referanser

[SI/17.04.01-14](#)

[Barn - Palliasjon, kartlegging og dokumentasjon](#)

[SI/17.04.01-29](#)

[Barn - Veileder, generell pediatri](#)

[SI/17.29-03](#)

[CADD pumpe - Doseringsskjema](#)

1. Helsedirektoratet 2016. Nasjonal faglig retningslinje for palliasjon til barn og unge uavhengig diagnose Oslo: Helsedirektoratet. Ssist faglig oppdatert 04. mai 2017. [hentet 23.02.2023]. Tilgjengelig fra: <https://www.helsedirektoratet.no/retningslinjer/palliasjon-til-barn-og-unge>
2. Helse Bergen 2013. Medikamentskrin for symptomlindring hos barn i livets slutfase. [hentet 23.02.2023]. Tilgjengelig fra: https://helse-bergen.no/seksjon/KLB/Documents/Medikamentskrin/Medikamentskrin%20til%20barn/Medikamentkrin%20innhold_barn.pdf
3. Jordan M et.al 2018. Top Ten Tips Palliative Care Clinicians Should Know About Caring for Children. JOURNAL OF PALLIATIVE MEDICINE Volume XX, Number XX, 2018. [hentet 23.02.2023]. Tilgjengelig fra: <https://oslo-universitetssykehus.no/seksjon/kompetansesenter-for-lindrende-behandling-helseregion-sor-ost-kslb/Documents/Top%20Ten%20Tips%20Palliative%20Care%20Clinicians%20Should.pdf>
4. Jassal SS 2013. Basic Symptom Control in Paediatric Palliative Care, 9th ed. The Rainbows Children's Hospital Guidelines. [hentet 23.02.2023]. Tilgjengelig fra: <http://www.icpcn.org/wp-content/uploads/2013/09/Rainbows-Basic-Symptom-Control-In-Paediatric-Palliative-Care-Ninth-Edition-PDF.pdf>
5. Universitetssykehuset i Nord-Norge, Kompetansesenter for lindrende behandling 2012. Håndbok i lindrende behandling. [hentet 23.02.2023]. Tilgjengelig fra: <https://unn.no/Documents/Kompetansetjenester.%20-sentre%20og%20fagr%C3%A5d/Regionalt%20kompetansesenter%20for%20lindrende%20behandling/H%C3%A5ndbok%20i%20lindrende%20behandling/H%C3%A5ndbok%20i%20lindrende%20behandling.pdf>
6. Baxter AL, Watcha MF, Baxter WV, Leong T, Wyatt MM. Development and Validation of a Pictorial Nausea Rating Scale for Children. Pediatrics Jun 2011, 127 (6). [hentet 23.02.2023]. Tilgjengelig fra: <https://pediatrics.aappublications.org/content/127/6/e1542>
7. Helsedirektoratet Nasjonalt handlingsprogram med retningslinjer for palliasjon i kreftomsorgen. Kvalme. [hentet 23.02.2023]. Tilgjengelig fra: <https://www.helsebiblioteket.no/innhold/nasjonalt-faglig-retningslinje/palliasjon-i-kreftomsorgen-handlingsprogram>